

problemi-vzaemodii-sudovoi-vladi-iz-miznarodnim-komercijnim-arbitrazem (дата звернення: 07.12.2023).

4. Полатай В. Ю. Міжнародний комерційний арбітраж. Арбітражні угоди. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 397–399. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2017/117.pdf (дата звернення: 07.12.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-33>

ВИЗНАЧЕННЯ ФОРМИ ВИНИ В ОКРЕМИХ СКЛАДАХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Червонописький В. С.

здобувач кафедри адміністративного,

кримінального права і процесу

ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

м. Херсон, Україна

Одним із дискусійних питань у правозастосовній практиці є питання, пов'язане з труднощами або взагалі неможливістю визначити форму вини в окремих складах адміністративних правопорушень. Прикладом наведеного може бути правопорушення зі спеціальним суб'єктом, як-то водій автомобіля.

У випадку, коли, внаслідок того, що він не помічає певний дорожній знак чи розмітку, порушує правила дорожнього руху, у діях водія є ознаки складу адміністративного правопорушення, передбаченого КУпАП, утім в момент вчинення правопорушення, водій не усвідомлював протиправного характеру свого діяння, оскільки відволікся, тобто про умисел йтися не може.

Проте визначення необережної форми вини обумовлюється оцінкою ставлення правопорушника до наслідків вчиненого ним діяння, проте більшістю норм, зокрема ч. 2 ст. 122 КУпАП, наслідків в якості ознаки об'єктивної сторони не передбачено, тому не може бути кваліфікована необережна форма вини. Відповідно вина водія відсутня і у формі умислу, і у формі необережності [1].

У теорії адміністративного права традиційно умисел поділяється на два види: прямий і непрямий. Проте в сфері дорожнього руху розподілити дані види умислу в окремих випадках доволі проблематично. Виходячи з того, що законодавча конструкція визначень і умисної, і необережної вини належить лише до матеріальних складів

адміністративних правопорушень, а більшість складів адміністративних правопорушень у сфері дорожнього руху є формальними, тому визнавати вину доцільно виходячи з того, що при виконанні формальних складів умисел полягає в усвідомленні протиправності дій у даних обставинах і бажанні їх вчинити, навмисності протиправної поведінки.

Можна сказати, що більшість складів адміністративних правопорушень у сфері дорожнього руху не передбачає як ознаку будь-яку з форм вини, тому достатньо у таких випадках встановити лише вину як таку. Найчастіше вина матиме значення лише для диференціації відповідальності при накладанні адміністративного стягнення [2].

Згідно з КУпАП знання закону прямо впливає на встановлення вини, проте ст. 68 Конституції України незнання закону не звільняє від відповідальності. Тому окремі автори вказують на те, що принцип презумпції знання закону фактично суперечить принципу презумпції невинуватості [2].

Утім набуття спеціального статусу (наприклад водія), пов'язано переважно саме зі знанням певних правових норм, тому для визначення вини варто застосовувати принцип презумпції усвідомлення протиправності діяння. З огляду на наявність презумпції усвідомлення протиправності діяння та формальність більшості складів адміністративних правопорушень у сфері дорожнього руху, перевагу у визначенні вини спеціального суб'єкта законодавець віддає вольовому моменту. Проте інтелектуальний момент не повинен відкидатися взагалі, оскільки саме його наявність дає можливість відмежувати правопорушення від протиправних діянь, вчинених у стані неосудності [1].

Зважаючи на наведене, потребує найскорішого врегулювання зазначеного питання на законодавчому рівні шляхом внесення відповідних змін до КУпАП.

Література:

1. Лук'янець Д. М. Вина як суб'єктивна підстава адміністративної відповідальності та проблеми її визначення *Адвокат: Журнал спілки адвокатів України*. 2004. № 7. С. 3–6.
2. Ярова Р. В. Вина як ознака адміністративного проступку спеціальних суб'єктів – водіїв автотранспортних засобів *Часопис Київського університету права*. 2015 № 3. С. 168–172.